

THÀNH PHẦN LOÀI CHIM Ở KHU BẢO TỒN THIÊN NHIÊN ĐA KRÔNG, TỈNH QUẢNG TRỊ

Ngô Xuân Tường^{1,2}

¹*Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật,
Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam*

²*Học viện Khoa học và Công nghệ,
Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam*

Khu Bảo tồn thiên nhiên Đa Krông (KBTTN) thuộc huyện Đa Krông, tỉnh Quảng Trị, được thành lập theo Quyết định số 768/QĐ-UB ngày 9/4/2001 của UBND tỉnh Quảng Trị, với diện tích 40,526 ha, bao gồm một phần diện tích của 6 xã: Hải Phúc, Ba Lòng, Triệu Nguyên, Là Long, Húc Nghi, Hồng Thủy. KBTTN Đa Krông được thành lập nhằm bảo vệ các nguồn gen động, thực vật quý hiếm và bảo vệ hệ sinh thái rừng vùng đồi núi thấp miền Trung của Việt Nam. Đây là khu vực có giá trị đa dạng sinh học rất cao, có tầm quan trọng cấp quốc gia và toàn cầu (Le Trong Trai et al. 1999, Tordoff et al. 2002). Tuy nhiên, các giá trị ĐDSH ở đây đang chịu áp lực lớn bởi các hoạt động của con người làm cho suy thoái (khai thác gỗ và lâm sản ngoài gỗ, săn bắt động vật hoang dã, phá rừng làm nương rẫy, xây dựng công trình cơ sở hạ tầng,...).

Nhằm tạo lập cơ sở khoa học cho quản lý và bảo tồn khu hệ chim ở KBTTN Đa Krông, chúng tôi đã tiến hành điều tra khảo sát thành phần loài chim ở đây.

I. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Thời gian và địa điểm

Đã có 2 đợt khảo sát thực địa được tiến hành trong 2 năm, từ năm 2015-2016. Cụ thể năm 2015 tiến hành một đợt khảo sát vào tháng 8; năm 2016 tiến hành một đợt khảo sát vào tháng 1.

Đã tiến hành điều tra khảo sát khu hệ chim ở 3 khu vực có các dạng sinh cảnh quan trọng nhất, đặc trưng cho KBTTN Đa Krông, gồm: địa phận xã Húc Nghi (các tiểu khu 724, 731, 733, 745), địa phận xã Hải Phúc (các tiểu khu 829, 848, 849) và địa phận xã Ba Lòng (các tiểu khu 833, 830, 821, 827).

2. Phương pháp nghiên cứu

Điều tra theo tuyến: Trên thực địa, chim được quan sát trực tiếp bằng mắt thường và ống nhòm Kowa (10 x 42).

Bẫy bắt: Dùng lưới mờ Mistnet (kích thước lưới: 3 x 12 m; 3 x 18m, cỡ mắt lưới 1,5 x 1,5 cm) để bắt những loài chim nhỏ di chuyển nhanh, khó phát hiện trong các tầng cây bụi. Chim bắt bằng lưới được thả lại thiên nhiên ngay sau khi xác định xong tên loài. Những mẫu chim chưa định được tên, được làm tiêu bản và mang về phòng thí nghiệm để tiến hành các nghiên cứu tiếp.

Phỏng vấn dân địa phương: Một số loài chim được xác định bằng phỏng vấn dân địa phương là những người thường xuyên đi rừng và cán bộ kiểm lâm ở các trạm Kiểm lâm, trong khi phỏng vấn sử dụng ảnh màu trong các sách hướng dẫn nhận dạng các loài chim của Craig Robson (2005). Ngoài ra, chúng tôi còn thu thập các di vật cơ thể của chim còn lưu giữ lại trong nhân dân địa phương như: lông cánh, lông đuôi, mỏ, giò,... Những dẫn liệu này sẽ bổ sung thêm cho việc xác định loài.

Giám định loài: Xác định tên chim tại thực địa theo sách hướng dẫn nhận dạng các loài chim có hình vẽ màu của Robson (2005), tham khảo sách Chim Việt Nam của Nguyễn Cử, Lê Trọng Trãi, Karen Phillips (2000). Danh sách các loài chim được sắp xếp và thống kê các bậc

taxon theo hệ thống phân loại chim thể giới của BirdLife International, năm 2014 (phiên bản 7). Tên phổ thông và tên khoa học các loài chim theo Võ Quý, Nguyễn Cử (1995) và Sibley and Monroe (1990).

Đánh giá các loài chim có giá trị khoa học: Đánh giá các loài chim có giá trị bảo tồn nguồn gen ở cấp quốc gia và quốc tế dựa theo các tiêu chí thứ hạng của Sách Đỏ Việt Nam (2007) và Danh lục Đỏ IUCN (2016).

II. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

1. Thành phần phân loại học

Qua điều tra khảo sát thực địa và tham khảo kết quả các công trình nghiên cứu về chim đã được công bố ở KBTTN Đa Krông, cho đến nay chúng tôi đã thống kê được 217 loài chim thuộc 48 họ của 16 bộ (Bảng 1). Trong đó có loài Gà lồi lam mào trắng *Lophura edwardsi* mới chỉ ghi nhận được qua phỏng vấn dân địa phương, chưa ghi nhận được chúng ngoài thiên nhiên.

Bảng 1

Thành phần loài chim ở KBTTN Đa Krông, tỉnh Quảng Trị

TT	Tên khoa học		
	I. GALLIFORMES		
	1. Phasianidae		
1	<i>Arborophila brunneopectus</i> (Blyth, 1855)		
2	<i>Arborophila chloropus</i> (Blyth, 1859)		
3	<i>Rheinardia ocellata</i> (Elliot, 1871)		
4	<i>Polyplectron bicalcaratum</i> (Linnaeus, 1758)		
5	<i>Francolinus pintadeanus</i> (Scopoli, 1786)		
6	<i>Gallus gallus</i> (Linnaeus, 1758)		
7	<i>Lophura nycthemera</i> (Linnaeus, 1758)		
8	<i>Lophura edwardsi</i> (Oustalet, 1896)		
9	<i>Lophura diardi</i> (Bonaparte, 1856)		
	II. COLUMBIFORMES		
	2. Columbidae		
10	<i>Streptopelia orientalis</i> (Latham, 1790)		
11	<i>Streptopelia tranquebarica</i> (Hermann, 1804)		
12	<i>Spilopelia chinensis</i> (Scopoli, 1786)		
13	<i>Macropygia unchall</i> (Wagler, 1827)		
14	<i>Chalcophaps indica</i> (Linnaeus, 1758)		
15	<i>Treron bicinctus</i> (Jerdon, 1840)		
16	<i>Treron curvirostra</i> (Gmelin, 1789)		
17	<i>Treron apicauda</i> Blyth, 1846		
18	<i>Ducula badia</i> Raffles, 1822		
	III. CAPRIMULGIFORMES		
	3. Caprimulgidae		
19	<i>Caprimulgus indicus</i> Latham, 1790		
20	<i>Caprimulgus macrurus</i> Horsfield, 1821		
			4. Apodidae
		21	<i>Hirundapus cochinchinensis</i> (Oustalet, 1878)
		22	<i>Cypsiurus balasiensis</i> (Gray, 1829)
		23	<i>Apus pacificus</i> (Latham, 1802)
			IV. CUCULIFORMES
			5. Cuculidae
		24	<i>Carpococcyx renauldi</i> Oustalet, 1896
		25	<i>Centropus sinensis</i> (Stephens, 1815)
		26	<i>Centropus bengalensis</i> (Gmelin, 1788)
		27	<i>Phaenicophaeus tristis</i> (Lesson, 1830)
		28	<i>Eudynamis scolopacea</i> (Linnaeus, 1758)
		29	<i>Cacomantis merulinus</i> (Scopoli, 1786)
		30	<i>Surniculus lugubris</i> (Horsfield, 1821)
		31	<i>Cuculus micropterus</i> Gould, 1837
		32	<i>Cuculus canorus</i> Linnaeus, 1758
		33	<i>Cuculus fugax</i> Horsfield, 1821
			V. GRUIFORMES
			6. Rallidae
		34	<i>Amaurornis phoenicurus</i> (Pennant, 1769)
			VI. PELECANIFORMES
			7. Ardeidae
		35	<i>Ixobrychus cinnamomeus</i> (Gmelin, 1789)
		36	<i>Mesophoyx intermedia</i> (Wagler, 1829)
		37	<i>Butorides striata</i> (Linnaeus, 1758)
		38	<i>Ardeola bacchus</i> (Bonaparte, 1855)
		39	<i>Bubulcus ibis</i> (Linnaeus, 1758)
		40	<i>Ardea cinerea</i> Linnaeus, 1758

41	<i>Egretta garzetta</i> (Linnaeus, 1766)	66	<i>Merops philippinus</i> Linnaeus, 1766
	VII. CHARADRIIFORMES		16. Coraciidae
	8. Charadriidae	67	<i>Coracias benghalensis</i> (Linnaeus, 1758)
42	<i>Vanellus cinereus</i> (Blyth, 1842)	68	<i>Eurystomus orientalis</i> (Linnaeus, 1766)
	9. Scolopacidae		17. Alcedinidae
43	<i>Actitis hypoleucos</i> Linnaeus, 1758	69	<i>Ceyx erithaca</i> (Linnaeus, 1758)
	10. Turnicidae	70	<i>Alcedo hercules</i> Laubmann, 1917
44	<i>Turnix suscitator</i> (Gmelin, 1789)	71	<i>Alcedo atthis</i> (Linnaeus, 1758)
	VIII. STRIGIFORMES	72	<i>Megaceryle lugubris</i> (Temminck, 1834)
	11. Strigidae	73	<i>Ceryle rudis</i> (Linnaeus, 1758)
45	<i>Glaucidium brodiei</i> (Burton, 1836)	74	<i>Pelargopsis capensis</i> (Linnaeus, 1766)
46	<i>Glaucidium cuculoides</i> (Vigors, 1831)	75	<i>Halcyon smyrnensis</i> (Linnaeus, 1758)
47	<i>Otus lempiji</i> (Horsfield, 1821)		XIII. PICIFORMES
48	<i>Otus spilocephalus</i> (Blyth, 1846)		18. Megalaimidae
49	<i>Otus bakkamoena</i> Pennant, 1769	76	<i>Psilopogon haemacephalus</i> (Müller, 1776)
	IX. ACCIPITRIFORMES	77	<i>Psilopogon lagrandieri</i> Verreaux, 1868
	12. Accipitridae	78	<i>Psilopogon faiostriatus</i> (Temminck, 1831)
50	<i>Pernisptilorhynchus</i> (Temminck, 1821)	79	<i>Psilopogon franklinii</i> (Blyth, 1842)
51	<i>Spilornis cheela</i> (Latham, 1790)	80	<i>Psilopogon incognitus</i> Hume, 1874
52	<i>Nisaetus nipalensis</i> Hodgson, 1836		19. Picidae
53	<i>Nisaetus cirrhatus</i> (Gmelin, 1788)	81	<i>Sasia ochracea</i> Hodgson, 1836
54	<i>Lophotriorchis kienerii</i> (Geoffroy Saint-Hilaire, 1835)	82	<i>Picumnus innominatus</i> Burton, 1836
55	<i>Ictinaetus malaiensis</i> (Temminck, 1822)	83	<i>Blythipicus pyrrhotis</i> (Hodgson, 1837)
56	<i>Accipiter trivirgatus</i> (Temminck, 1824)	84	<i>Picus chlorolophus</i> Vieillot, 1818
57	<i>Accipiter gularis</i> (Temminck & Schlegel, 1844)	85	<i>Picus rabieri</i> (Oustalet, 1898)
58	<i>Milvus migrans</i> (Boddaert, 1783)	86	<i>Picus vittatus</i> Vieillot, 1818
59	<i>Butastur indicus</i> (Gmelin, 1788)	87	<i>Picoides canicapillus</i> (Blyth, 1845)
	X. TROGONIFORMES		XIV. FALCONIFORMES
	13. Trogonidae		20. Falconidae
60	<i>Harpactes oreskios</i> (Temminck, 1823)	88	<i>Falco tinnunculus</i> Linnaeus, 1758
61	<i>Harpactes erythrocephalus</i> (Gould, 1834)	89	<i>Falco peregrinus</i> Tunstall, 1771
	XI. BUCEROTIFORMES		XV. PSITTACIFORMES
	14. Bucerotidae		21. Psittacidae
62	<i>Anorrhinus tickelli</i> (Blyth, 1855)	90	<i>Loriculus vernalis</i> (Sparrman, 1787)
63	<i>Anthracoceros albirostris</i> (Shaw & Nodder, 1807)	91	<i>Psittacula alexandri</i> (Linnaeus, 1758)
	XII. CORACIIFORMES		XVI. PASSERIFORMES
	15. Meropidae		22. Eurylaimidae
64	<i>Nyctyornis athertoni</i> (Jardine & Selby, 1830)	92	<i>Psarisomus dalhousiae</i> (Jameson, 1835)
65	<i>Merops leschenaulti</i> Vieillot, 1817	93	<i>Serilophus lunatus</i> (Gould, 1834)
			23. Pittidae

94	<i>Pitta soror</i> Wardlaw-Ramsay, 1881	126	<i>Hirundo striolata</i> Temminck & Schlegel, 1847
95	<i>Pitta elliotii</i> Oustalet, 1874		34. Cisticolidae
96	<i>Pitta moluccensis</i> (Müller, 1776)	127	<i>Prinia flaviventris</i> (Delessert, 1840)
	24. Artamidae		35. Pycnonotidae
97	<i>Artamus fuscus</i> Vieillot, 1817	128	<i>Pycnonotus melanicterus</i> (Gmelin, 1789)
	25. Aegithinidae	129	<i>Pycnonotus jocosus</i> (Linnaeus, 1758)
98	<i>Aegithina lafresnayei</i> (Hartlaub, 1844)	130	<i>Pycnonotus finlaysoni</i> Strickland, 1844
	26. Campephagidae	131	<i>Iole propinqua</i> (Oustalet, 1903)
99	<i>Tephrodornis gularis</i> (Raffles, 1822)	132	<i>Alophoixus pallidus</i> (Swinhoe, 1870)
100	<i>Coracina macei</i> (Lesson, 1831)	133	<i>Alophoixus ochraceus</i> Moore, 1854
101	<i>Coracina melaschistos</i> (Hodgson, 1836)	134	<i>Hypsipetes leucocephalus</i> (Gmelin, 1789)
102	<i>Pericrocotus divaricatus</i> (Raffles, 1822)		36. Sylviidae
103	<i>Pericrocotus solaris</i> Blyth, 1846	135	<i>Orthotomus sutorius</i> (Pennant, 1769)
104	<i>Pericrocotus flammeus</i> (Forster, 1781)	136	<i>Orthotomus atrogularis</i> Temminck, 1836
105	<i>Hemipus picatus</i> (Sykes, 1832)	137	<i>Graminicola bengalensis</i> Jerdon, 1863
	27. Laniidae	138	<i>Urosphena squameiceps</i> (Swinhoe, 1863)
106	<i>Lanius collurioides</i> Lesson, 1834	139	<i>Acrocephalus aedon</i> (Pallas, 1776)
107	<i>Lanius schach</i> Linnaeus, 1758	140	<i>Phylloscopus fuscatus</i> (Blyth, 1842)
	28. Dicruridae	141	<i>Phylloscopus schwarzi</i> (Radde, 1863)
108	<i>Dicrurus macrocercus</i> Vieillot, 1817	142	<i>Phylloscopus inornatus</i> (Blyth, 1842)
109	<i>Dicrurus leucophaeus</i> Vieillot, 1817	143	<i>Phylloscopus borealis</i> (Blasius, 1858)
110	<i>Dicrurus annectans</i> (Hodgson, 1836)	144	<i>Phylloscopus tenellipes</i> Swinhoe, 1860
111	<i>Dicrurus aeneus</i> Vieillot, 1817	145	<i>Abroscopus superciliaris</i> (Blyth, 1859)
112	<i>Dicrurus remifer</i> (Temminck, 1823)		37. Timaliidae
113	<i>Dicrurus hottentottus</i> (Linnaeus, 1766)	146	<i>Pellorneum ruficeps</i> Swainson, 1832
114	<i>Dicrurus paradiseus</i> (Linnaeus, 1766)	147	<i>Trichastoma tickelli</i> Blyth, 1859
	29. Rhipiduridae	148	<i>Malaccocincla abbotti</i> Blyth, 1845
115	<i>Rhipidura albicollis</i> (Vieillot, 1818)	149	<i>Malacopteron cinereum</i> Eyton, 1839
	30. Monarchidae	150	<i>Pomatorhinus hypoleucos</i> (Blyth, 1844)
116	<i>Hypothymis azurea</i> (Boddaert, 1783)	151	<i>Pomatorhinus schisticeps</i> Hodgson, 1836
117	<i>Terpsiphone paradisi</i> (Linnaeus, 1758)	152	<i>Jabouilleia danjoui</i> (Robinson & Kloss, 1919)
	31. Corvidae	153	<i>Napothera brevicaudata</i> (Blyth, 1855)
118	<i>Urocissa whiteheadi</i> Ogilvie-Grant, 1899	154	<i>Napothera epilepidota</i> (Temminck, 1827)
119	<i>Cissa chinensis</i> (Boddaert, 1783)	155	<i>Stachyris chrysaea</i> Blyth, 1844
120	<i>Crypsirina temia</i> (Daudin, 1800)	156	<i>Stachyris herberti</i> (Baker, 1920)
121	<i>Temnurus temnurus</i> (Temminck, 1825)	157	<i>Stachyris nigriceps</i> Blyth, 1844
122	<i>Corvus macrorhynchos</i> Wagler, 1827	158	<i>Stachyris striolata</i> (Müller, 1835)
	32. Paridae	159	<i>Macronous gularis</i> (Horsfield, 1822)
123	<i>Parus major</i> Linnaeus, 1758		
124	<i>Melanochlora sultanea</i> (Hodgson, 1837)		
	33. Hirundinidae		
125	<i>Hirundo daurica</i> Linnaeus, 1771		

160	<i>Macronous kelleyi</i> (Delacour, 1932)	191	<i>Monticola solitarius</i> (Linnaeus, 1758)
161	<i>Garrulax perspicillatus</i> (Gmelin, 1789)	192	<i>Muscicapa dauurica</i> Pallas, 1811
162	<i>Garrulax leucolophus</i> (Hardwicke, 1815)	193	<i>Ficedula strophciata</i> (Hodgson, 1837)
163	<i>Garrulax monileger</i> Riley, 1930	194	<i>Ficedula parva</i> (Bechstein, 1792)
164	<i>Garrulax chinensis</i> (Scopoli, 1786)	195	<i>Ficedula monileger</i> (Hodgson, 1845)
165	<i>Garrulax vassali</i> (Ogilvie-Grant, 1906)	196	<i>Cyanoptila cyanomelana</i> (Temminck, 1829)
166	<i>Alcippe rufogularis</i> (Mandelli, 1873)	197	<i>Cyornis concretus</i> (Müller, 1835)
167	<i>Alcippe peracensis</i> Sharpe, 1887	198	<i>Cyornis hainanus</i> (Ogilvie-Grant, 1900)
168	<i>Alcippe grotei</i> Delacour, 1926	199	<i>Cyornis rubeculoides</i> (Vigors, 1831)
169	<i>Alcippe morrisonia</i> Swinhoe, 1863	200	<i>Culicicapa ceylonensis</i> (Swainson, 1820)
170	<i>Yuhina castaniceps</i> (Moore, 1854)		43. Chloropseidae
171	<i>Erpornis zantholeuca</i> (Blyth, 1844)	201	<i>Chloropsis cochinchinensis</i> (Gmelin, 1788)
	38. Zosteropidae	202	<i>Chloropsis hardwickii</i> Jardine & Selby, 1830
172	<i>Zosterops palpebrosus</i> (Temminck, 1824)		44. Dicaeidae
	39. Irenidae	203	<i>Dicaeum concolor</i> Jerdon, 1840
173	<i>Irena puella</i> (Latham, 1790)	204	<i>Dicaeum cruentatum</i> (Linnaeus, 1758)
	40. Sturnidae		45. Nectariniidae
174	<i>Gracula religiosa</i> Linnaeus, 1758	205	<i>Anthreptes singalensis</i> (Gmelin, 1788)
175	<i>Acridotheres tristis</i> (Linnaeus, 1766)	206	<i>Hypogramma hypogrammicum</i> Müller, 1843
176	<i>Acridotheres grandis</i> Moore, 1858	207	<i>Nectarinia jugularis</i> (Linnaeus, 1766)
177	<i>Acridotheres cristatellus</i> (Linnaeus, 1766)	208	<i>Aethopyga christinae</i> Swinhoe, 1869
178	<i>Sturnus malabaricus</i> (Gmelin, 1789)	209	<i>Aethopyga siparaja</i> (Raffles, 1822)
179	<i>Sturnus sinensis</i> (Gmelin, 1788)	210	<i>Arachnothera longirostra</i> (Latham, 1790)
180	<i>Sturnus nigricollis</i> (Paykull, 1807)	211	<i>Arachnothera magna</i> (Hodgson, 1837)
	41. Turdidae		46. Passeridae
181	<i>Myophonus caeruleus</i> (Scopoli, 1786)	212	<i>Passer montanus</i> (Linnaeus, 1758)
182	<i>Zoothera citrina</i> (Latham, 1790)		47. Estrildidae
183	<i>Turdus cardis</i> Temminck, 1831	213	<i>Lonchura striata</i> (Linnaeus, 1766)
184	<i>Turdus boulboul</i> (Latham, 1790)	214	<i>Lonchura punctulata</i> (Linnaeus, 1758)
185	<i>Turdus merula</i> Linnaeus, 1758		48. Motacillidae
	42. Muscicapidae	215	<i>Motacilla alba</i> Linnaeus, 1758
186	<i>Luscinia cyane</i> (Pallas, 1776)	216	<i>Motacilla cinerea</i> Tunstall, 1771
187	<i>Copsychus saularis</i> (Linnaeus, 1758)	217	<i>Anthus hodgsoni</i> Richmond, 1907
188	<i>Copsychus malabaricus</i> (Scopoli, 1788)		
189	<i>Enicurus schistaceus</i> (Hodgson, 1836)		
190	<i>Enicurus leschenaulti</i> (Vieillot, 1818)		

Khu hệ chim ở KBTTN ĐaKrông có sự khác biệt về số họ và số loài trong các bộ. So sánh sự đa dạng về số họ và loài trong các bộ ở bảng 2 như sau:

Sự đa dạng về thành phần họ: Trong số 16 bộ chim ghi nhận được ở KBTTN ĐaKrông, thì bộ Sẻ Passeriformes đa dạng nhất với 28 họ (chiếm 56,3% tổng số họ); tiếp theo là bộ Rẽ Charadriiformes và bộ Sả Coraciiformes đều có 3 họ (chiếm 6,3%); bộ Cú muỗi Caprimulgiformes và bộ Gõ kiến Piciformes đều có 2 họ (chiếm 4,2%). Các bộ còn lại chỉ có 1 họ (chiếm 2,1%).

Sự đa dạng về thành phần loài: Xét sự đa dạng về thành phần loài trong các bộ cho thấy bộ Sẻ Passeriformes đa dạng nhất với 126 loài (chiếm 58,1% tổng số loài); tiếp đến là Sả Coraciiformes và Gõ kiến Piciformes đều có 12 loài (chiếm 5,5%); bộ Cu cu Cuculiformes và bộ Ưng Accipitriformes đều có 10 loài (chiếm 4,6%); hai bộ Gà Galliformes và bộ Bồ câu Columbiformes đều có 9 loài (chiếm 4,1%); bộ Bồ nông Pelecaniformes với 7 loài (chiếm 3,2%). Các bộ còn lại chỉ có từ 1 đến 5 loài.

Bảng 2

Cấu trúc thành phần loài chim ở KBTTN ĐaKrông

STT	Tên Bộ	Họ		Loài	
		Số lượng	Tỷ lệ (%)	Số lượng	Tỷ lệ (%)
1	Gà Galliformes	1	2,1	9	4,1
2	Bồ câu Columbiformes	1	2,1	9	4,1
3	Cú muỗi Caprimulgiformes	2	4,2	5	2,3
4	Cu cu Cuculiformes	1	2,1	10	4,6
5	Sếu Gruiformes	1	2,1	1	0,5
6	Bồ nông Pelecaniformes	1	2,1	7	3,2
7	Rẽ Charadriiformes	3	6,3	3	1,4
8	Cú Strigiformes	1	2,1	5	2,3
9	Ưng Accipitriformes	1	2,1	10	4,6
10	Nước Trogoniformes	1	2,1	2	0,9
11	Hồng hoàng Bucerotiformes	1	2,1	2	0,9
12	Sả Coraciiformes	3	6,3	12	5,5
13	Gõ kiến Piciformes	2	4,2	12	5,5
14	Cắt Falconiformes	1	2,1	2	0,9
15	Vẹt Psittaciformes	1	2,1	2	0,9
16	Sẻ Passeriformes	27	56,3	126	58,1
Tổng số		48	100,0	217	100,0

2. Thống kê các loài chim có giá trị bảo tồn

Trong số 217 loài chim ghi nhận được ở KBTTN ĐaKrông, có 10 loài ưu tiên bảo tồn, chiếm 4,6% tổng số loài (Bảng 3), trong đó:

- Có 9 loài được ghi trong Sách Đỏ Việt Nam (2007): 1 loài ở bậc EN (Nguy cấp); 6 loài ở bậc VU (Sẽ nguy cấp) và 1 loài ở bậc LR (Ít nguy cấp).

- Có 5 loài được ghi trong Danh lục Đỏ IUCN (2016): 1 loài ở bậc CR (Rất nguy cấp) và 4 loài ở bậc NT (Sắp bị đe dọa).

Các loài chim có giá trị bảo tồn ở KBTTN ĐaKrông

STT	Tên Khoa học	Tên phổ thông	Tình trạng bảo tồn	
			SDVN, 2007	IUCN, 2016
1	<i>Lophura edwardsi</i>	Gà lôi lam mào trắng	EN	CR
2	<i>Lophura nycthemera</i>	Gà Lôi Trắng	LR	
3	<i>Lophura diardi</i>	Gà lôi hồng tía	VU	
4	<i>Polyplectron bicalcaratum</i>	Gà tiền mặt vàng	VU	
5	<i>Rheinardia ocellata</i>	Trĩ sao	VU	NT
6	<i>Carpococcyx renauldi</i>	Phướn đất	VU	
7	<i>Anorrhinus austeni</i>	Niệc nâu	VU	NT
8	<i>Alcedo hercules</i>	Bồng chanh rừng		NT
9	<i>Megaceryle lugubris</i>	Bói cá lớn	VU	
10	<i>Jabouilleia danjoui</i>	Khướu mỏ dài	LR	NT
Tổng số			9	5

Ghi chú: - SDVN, 2007: Sách Đỏ Việt Nam (2007), IUCN, 2016: Danh Lục Đỏ IUCN (2016): CR - Rất nguy cấp, EN – Nguy cấp, VU - Sẽ nguy cấp, LR: Ít nguy cấp, NT - Sắp bị đe dọa.

III. KẾT LUẬN

- Đã thống kê được 217 loài chim thuộc 48 họ của 16 bộ ở KBTTN ĐaKrông. Trong đó có loài Gà lôi lam mào trắng *Lophura edwardsi* mới chỉ ghi nhận được qua phỏng vấn dân địa phương, chưa ghi nhận được chúng ngoài thiên nhiên.

- Tiềm năng về giá trị bảo tồn các loài chim quý hiếm ở mức cao, có 10 loài ưu tiên bảo tồn. Trong đó, thuộc Sách Đỏ Việt Nam (2007) có 9 loài; thuộc Danh lục Đỏ IUCN (2016) có 5 loài.

Lời cảm ơn: Công trình được hoàn thành với sự tài trợ của Đề tài khoa học công nghệ thuộc các hướng khoa học công nghệ ưu tiên cấp Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam. Mã đề tài: VAST04.03/14-15.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **BirdLife International**, 2014. The BirdLife checklist of the birds of the world: Version 7. http://www.birdlife.org/datazone/userfiles/file/Species/Taxonomy/BirdLife_Checklist_Version_70.zip [.xls zipped 1 MB].
2. **Bộ Khoa học Công nghệ, Viện Khoa học và Công nghệ Việt Nam**, 2007. Sách Đỏ Việt Nam (Phần 1. Động vật). Nxb.KH&KT, Hà Nội.
3. **Craig Robson**, 2005. Birds of southeast Asia. Princeton University Press, Princeton and Oxford.
4. **IUCN**, 2016. Red list of Threatened animals. <http://www.redlist.org>.

5. **Nguyễn Cử, Lê Trọng Trái, Karen Phillipps**, 2000. Chim Việt Nam. Nxb Lao Động – Xã Hội, Hà Nội.
6. **Hoàng Văn Thắng, Nguyễn Cử**, 2005. Đa dạng sinh học chim. Tuyển tập báo cáo Khu Bảo tồn thiên nhiên ĐaKrông. TTNC Tài nguyên và Môi trường, ĐHQG Hà Nội. Nxb.Khoa học và Kỹ Thuật, trang 99-105.
7. **Le Trong Trai, Richardson W.J., Le Van Cham et al.**, 1999. A feasibility study for the establishment of Phong Dien (Thua Thien Hue Province) and Dakrong (Quang Tri Province) Nature Reserves, Vietnam. Birdlife International Vietnam Programme, Hanoi.
8. **Tordoff, A. W. ed.**, 2002. Sách hướng dẫn các vùng chim quan trọng ở Việt Nam. Hà Nội: Chương trình Birdlife quốc tế tại Đông Dương và Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật.
9. **Võ Quý, Nguyễn Cử**, 1999. Danh lục chim Việt Nam (In lần thứ hai). Nxb Khoa học và Kỹ thuật, Hà Nội.

SPECIES COMPOSITION OF BIRDS FROM THE DAKRONG NATURE RESERVE, QUANG TRI PROVINCE

Ngô Xuân Tuong

SUMMARY

The DaKrong Nature Reserve was established under the Decision No. 768/QĐ-UB, dated on 9th April 2001 by the People's Committee of Quang Tri Province. This study was conducted in the different seasons in 2015 and 2016, at three sites within the nature reserve: Huc Nghi (compartments: 724,731,733, 745), Hai Phuc (compartments 829, 848, 849) and Ba Long Communes (compartments: 833, 830, 821, 827), in DaKrong district, Quang Tri province. A total of 217 bird species belonging to 48 families, and 16 orders was recorded in the DaKrong Nature reserve. Among 217 recorded species, 9 species are listed in the Red Data Book of Vietnam (2007) and 5 species are listed in the IUCN's Red List (2016).